

Benda Balázs

... más divat és más távolságok

— részlet —

I.

Vasúti szerelvény, első vagy másodosztályú фуlke, barna bőr vagy más ülések, az üléseknek szaga van, nem kellemetlen, vonatülésszag. Az ablakon át jobbról táj halad el, vonatzaj, az ablak melletti egymással szemben lévő ülésen egy férfi és egy nő ül egymással szemben, az ablakon néznek ki, vagy egymásra néznek, a levegő fölforrosodik, majd enyhül, végül egészen lehül. Egyikük szája, a férfi szája, szólásra nyílik, a levegő megremeg, a nő füle befogadásra vár. A szavak elindulnak, a történet megkezdődik.

- Nem zavarja, ha lehúdom az ablakot?
- Nem, tessék.
- Hogy jöjjön egy kis friss levegő.
- Igen, jöjjön csak!
- Én ide és ide utazom. És ön?
- Én ide és ide utazom.
- Hisz ez ugyanaz a hely! Akkor útitársak vagyunk!
- Egyébként is.
- Hamarosan megtudjuk egymás nevét is.
- És segftünk egymás csomagjait cipelni.
- És ha összecseréljük azokat, majd csodálkozunk tartalmukon.
- Ami ismeretlen és furcsa lesz számunkra.
- De aztán minden tisztázódik?
- Ez nem olyan fontos.

A folyosóról lépések hallatszanak, egyre erősödnek, s ez annak a jele, hogy valaki közeledik a фуlkéhez. Egy kéz félrehúzza az ajtót, nyílásában nagytestű, egyenruhás személy, beszélni kezd.

— Mindenkit üdvözlök. A kalauz vagyok. Ember a vonaton, aki másképp utazik. Jegyüket szeretném elkérni, ellenőrizni, s kezelni.

Ők odaadták jegyüket, a kalauz megtette, amit szeretett volna, ezután, mindent visszaadott és így szólt:

- Önt Kultivátor Gaálnak hívják, önt pedig Krangon Ingének hívják. Mindketten fölháborodtak.
- Én Avikularidé Inge vagyok, és nem más!
- Én a Malm Gaál nevet kaptam, és nem viseltem mást.

A kalauz félrenéz, szégyelli magát és elmegy, az ajtót nyitva hagyja. A léptek hangja gyengülő, most távolodó.

- Lassan véget ér utazásunk és elhagyjuk a szerelvényt.
- És utána mit kezdünk, ezzel nem kell foglalkoznunk.

— Valaminek a vége valami másnak a kezdetét jelenti. Például az előadás vége a hazamenetel kezdete, és a pohár épségének vége tartalma kifolyásának kezdetét jelenti. A bőséges étkezés vége egyben a jóllakottság kezdete, és a falat lenyelésével véget ér a száj telítettségének ideje, és eljön a száj ürességének korszaka.

— A bőséges étkezés az étrend sokféleségét, a fogások nagy mennyiségét és az adagok nagy mennyiségét, az ételek sokféleségét és változatosságát, ennek a mennyiségnek az elfogyasztását, egyáltalán, a bőséges étkezést jelenti.

— A bőséges étkezés a csukát tejfeles tormával, a mézben párolt marhahúst rizskéreggel, a szarvasbelet juhsajtós libamájjal töltve, bajor módra, az ürücombot fokhagymával tejmártásban, a kutyavesét gőzben és rántva, Robert-szószban, a kék-káposztát birkaínnnyel tárkonymártásban, a macskavelőt gesztenyével, a likőrparfét sült sonkával almaborban, a vaddisznóhátat mazsolával, homokban sütve, az elzászi kacsát vérmártással, a bablevest Mósernétől, az orosz vöröscéklalevest székelettel, a borsos perccet és a poldéviai nemzeti eledelt és a békakaviárt és a jordániai zsíros csókot és a vörösborban feketített meleg rudat és a gombával töltött gőtetenyeret, és a rakott tapírlépet rummártásban és a kupolás vitaminalátát és a minyont jelenti, annak elfogyasztásával egyetemben, és a velejáró és azt követő kellemes érzést.

— És a bikacápában tonhal, a tonhalban tokhal, a tokhalban tövises rája, a rájában íjhal, az íjhalban harcsa, a harcsában angolna, abban gömbhal, abban delfin, a delfin szájában csalétek, abban horog, a horog a szájba szűrődve és nagyon fájva, ember közeledik, halász, a delfin örül, tudván, a halász segít neki, hisz jóban vannak, és már ő is annyiszor, a halász megfogja a kötelet, a horog hegye belevág a delfin szájába, szeme könnyes a fájdalomtól, a halász mosolyog, a feje fölött forgatja, na, most megvagy, a delfinben túhal, a túhalban keszeg, abban jérce, abban kisgyík, abban vakond szíve, a szívben szomorúság, és mindez ezzel-azzal díszítve, és előttünk van, ez jelenti a bőséges étkezést!

Inge lehunyja szemét, légzése fölgyorsul, orrllyuka kitágul, nyelvét kidugja ajkai közül, végignyálja fölső ajkát, Gaálom, kiáltja, szája két sarkán kicsordul a cápavér, az új fiúk a térről, gondolja.

Gaál jobbra fordítja fejét, föláll, az ajtóhoz megy, becsukja. Inge hátradől, kézfejével letörli álláról a cápavért és kinyitja szemét.

Most egymással szemben ülnek, akár egymás szemébe is nézhetnek, fejüket az ablak felé fordítják, a tekintet áthatol az üvegen. Kívül szürke az ég, borult, lehet mondani, kevesebb fényt ad most, mint máskor, a fű nedves, aki benne gázol, vállán hosszú bot fekszik, másik kezét nagy lendülettel lóbálja oldala mellett, fejét utána fordítja és nézi a vonatot, szeme szigorú, a sínek felé tart, semmi dolga nincs ott, olyan vidéki ember ő, aki vigyázza a tájat a vonattól, a lába és a nadrágja nedves lesz a vizes fűtől. A vonat teste meghajlik, a hárfa lehetősége, az első ablakokból látni az utolsó ablakokat és viszont, a fűben mindenféle állatok rohangálnak, hogy a nyak tekeredjen, a kisebbek nem látszanak, így hiába. A test karcsú lesz, egyenes, a húrok elpattannak, aztán gyorsaság egy darabig és a gyorsaság végén lassan lelassul vele együtt minden, a hangok csikorgása, Inge és Gaál súlyától megszabadulva az ülések kisimulnak. Az ajtó kinyílik, a kupéban a történes emléke marad, ez most véget ér, és ami elkezdődött, folytatódik.

II.

— Várjuk meg míg elhalad mellettünk a szerelvény először lassan, majd egyre gyorsabban, míg végül veszett madárként száguld afelé a hely felé, ahol — míg rövid ideig áll, várakozik — újabb, mindaddig egymás létéről tudomással nem bíró emberek hatolnak belé, hogy aztán egymás szavait ismételve kitudódják nevük és rejtelmesen közelségbe kerüljenek —

— A szerelvény elhaladt mellettünk és a kezdetek megtörténtek. — Inge összezárta ajkait és a sínek irányába nézett, majd az állomás felé, szeme kicsit szűkebb volt mint a vonaton. Gaál hasonlóképpen, hiszen. Mindketten az orrukon át lélegeztek, az ég borult volt, a levegő kicsit párás, kicsit hűvös meg nyirkos, ahogy az már az ilyen estekben lenni szokott. Fölvették csomagjaikat és a síneken keresztül elindultak az állomás felé, lábuk alatt a kavics majd a sínek között a kövek a megszokott hangokat adták ki, néhány madár mondott még valamit szerényen, ezek voltak a zajok körülbelül, reggeli zajok, úgy hiszem reggel lehetett, nyolc óra vagy kilenc vagy fél tíz körül. Eközben társalgást nem folytatnak, míg a vonattól az állomásépületig ér két utazó, akik együtt utaztak, és nem várja őket más, csak a következő lapok, nem hazaértek és nem is valahová, úgy viselkedik ahogy ők, de hát persze hogy úgy viselkednek, hisz ők azok akik úgy viselkednek, akik most épp ezt az utat teszik meg, akikről egyébként szó van.

Az állomás földszintes meg egyemeletes épület volt, sárga meg vörös téglából, tornáca zöld vasoszlopokon, az esőcsatorna is zöld meg az ajtók is. A közepén, illetve a közepétől kissé jobbra egy torony emelkedett egy darabig, ablak, csúcsos tető, miegymás. Beléptek a főkapun, átvágtak a csarnokon, cipőjük kopogott a kövön, megálltak, maguk elé néztek, lábuk alatt padlómozaik, egészen a falig húzódtok, majd fölfolyva arra, a mennyezetet ért véget végül, ahogyan sok más dolog is véget ér egyszer, így az emberek és állatok élete, a bőséges étkezések a vonaton, a négy órakor induló vonat indulásáig még birtokunkban lévő idő, a hosszú zöld zoknid, egy kanna bor egy vidéki városban az asztalon, ahogy a nyál is megszárad és a bőr megkeményszik. Nézték a mozaikot, ahogy belepi az állomászsír, a színek ahogyan életben maradnak vagy nem, ez egy telepes élőlény vagy olyasmi mondta Gaál, csak volt, mondta Inge, a testét kitömték, a bőrét pedig ideterítették. A bőr közepén egy Közösállat nézett rájuk, kicsit oldalról, orra egy polinézkoikon néger keverék férfi kezében, a férfi is rájuk néz, nem néz rájuk, fehér fogai látszanak vagy nem látszanak. Kis szél kerekedik, meghajlítja a Közösállat bajszát és a nagy, gyermekhátalakú leveleket, Inge szoknyájába is belekap, Gaál hajában nincs választék, hajszájai külön-külön mozdulnak meg. Inge belékarol, menjünk, mondja, most nem lehet tovább nézni.

— Igen. Majd máskor visszajövünk. Vagy nem?

Az épület másik bejáratán hagyják el az épületet, nem azon, amelyik a sínekre néz. Az állomás előtt szokásos tér, a téren keresztül átvágva juthatunk el valahová, most épp a szemben lévő szállodába, hogy rendben legyen minden a legnagyobb rendben legyen minden egy ideig. Négyemeletes háromablak szélességű vékony ház, vöröstéglás.

Kétágyas szoba, utcára nyíló ablak, harmadik emelet, tizenegyes szoba, az ajtón kilincs vagy gomb, az ajtóhoz nyilván kulcs, a lépcsők fából.

Étterem, a szállóból kilépve balra, az első sarkon ismét balra, majd az étterem ajtaján belépve ott találjuk magunkat az étteremben. Inge Gaállal szemben, Gaál dohányzik, előtte meggyújtja cigarettáját, szó nem esik, Inge beleszív Gaál cigarettájába, rendelésük a konyhában készül, melegség-gőzszag. A konyhai ember kevés olajat önt a lábosba, fölteszi a gázzra, tenyere kés nyeléhez ér, másik kezével egy kartondobozba nyúl, zöldpaprikát vesz elő, karikára vágja, a karikákat beleszórja a lábosba, megismétli egy másikkal, egy harmadikkal is, közben mindvégig tétováz, belevág egy fél erőspaprikát is, ugyanezt megteszi három, négy, öt paradicsommal is, megkeveri, bizonytalanul borsot szór rá, majd sót, megkeveri, egy fehér ronggyal megfogja a lábos fülét, a fakanál a fejével együtt valamivel rövidebb mint két arasz, semmi nem égeti meg kezét, felsikoltani nincs oka, a gázt állítja, följebb majd lejjebb, ahogy érzi, hogy gondolja, kis veríték homlokán. Kinyitja a hűtőszekrényt, benéz, türelmetlen, dohányozni kezd. A konyhában villanyvilágítás, a rovarok csak óvatosan mozognak, illem, szerénység tulajdonságaik, van aki szépnek találja őket, van aki nem, olyan ember is akad, aki viszolyog tőlük, olyan is, aki megsiratja rövid életüket.

A konyhai ember föláll, előtte leül egy székre, megint kinyitja a hűtőszekrényt, tejfölt vesz ki, kinyitja azt, ami a tejfölt tartalmazza, ez a tejföl tartója, tartalmazója, beleönti az összes tejfölt, amit tartalmazott, a lábosba. Előtte elővesz egy rúd répát, előveszi annak helyéről, folyóvíz alatt megmossa, több vékony szeletre vágja, sok-sok aranypénz, de hát nem az, mert répa, beleszórja a lábosba, megint megborsozza, a só-tömbből levakar bizonyos mennyiségű sót, beleszórja, probléma születik, félelme annak, hogy a répa kemény marad. Türelmetlen, járkál, ismét kinyílik a hűtőszekrény ajtaja, előbb nem csukta be, könnyű mozdulattal tudja így. Kiveszi a gombát, apró szeletekre vágja, a gomba lágy, könnyű apró szeletekre vágni, a tevékenységet élvezzi, hogy meghosszabbítsa, újabb lágy gombaszeleteket vág apró szeletekre könnyen, beleszórja a lábosba, megkeveri, vár, megkóstolja, tovább vár, még olajat önt rá, később ez az egész elkészül. Leveszi a gázzal, máshova teszi, talán hűljön. A konyhai ember szerepe egyelőre véget ér, a történeteket már más. A két tányér Gaál és Inge előtt, Gaál még dohányzik, ennek és a gombának kellemes szaga. Gaál nagyot nyel, poharáért nyúl, hozzáér. Hozzáérés után markában tartja, pohár talpa a terítővel már nem érintkezik, szája Gaál hasonló nevű szervével. Inge követi példáját vagy nem, mozdulatai hasonlóak vagy nem.

Étkeznek, ez elkezdődik egyszer s aztán vége szakad. Inge túl erősnek tartja az ételt, sűrűn beleiszik poharába, poharában az asztalon álló üveg tartalma van, az üvegben bor talán, a színe sötétes, nem látni jól, a gőzöktől homályos lesz az ablak, már homályos, vonásaik elmosódnak, a színek fakók, az ablaktól most távolodunk, kívülről, lassan, kétrét görnyedve.

Az utcán kerékpárosok haladnak, száguldanak el mögöttünk, egyenetlen, fénylő hátunk mögött, zsírtól csillogó hátunk mögött, sárga ruhában, fejük lehajtva, fekete sapkában, a küllők között füttyül a levegő, kilenc kerékpáros, néhányuk szeme csukva. Ha kinyújtom a jobb kezem, arra tűnnek el. A sarkon túl balra az utca kiszélesedik, itt van az állatkert, itt kell lennie, itt kell kapujának nyílnia, itt nyílik, a tér túloldalán,

a kapu mögött fák sejthetők, az állatkert befelé szélesedik, a tölcser így nyílik hát. A belépéshez fizetni szükséges vagy szükségtelen, a kapu nem árulkodik erről, a kapunál pavilon, képeslapok és állatfogak és állatszörök és más, sok színesség és madártollak, lelógó és kiterített állatbőrök, halaknak csontváza, kitömött bogarak, herculesbogár és göliátbogár és szarvasbogár, száraz, szárítás által kiszáritott békák, üvegben víz és úszkáló kétéltűek, szérum kígyómarás ellen, medvék levágott tenyere, nagy karmuk ernyedten, hiúz bojtos füle, lepkék türe tűzve, cápafogak, nagyon nagyok és kicsik, kalitkában okos papagájok, másokban apró félmajmok, dobozokban kis gekkók némán, répa nagy kupacokban, ajándékból etetni a bentieket és a rácszhöz hívni őket és megsimogatni és beszélni velük, kicsit sugdolózva, bűgő hangon, egy pillanatig a barátaid.

Az ég kiderült, a hőmérséklet valószínűleg megemelkedik, a pára láthatatlan lesz, a nyirkosság fölszárad, Gaál és Inge közelednek, a téren áthaladnak egymás mellett, mint a kerékpárosok egymás mögött, fejük lehajtatlan és előre néz szemük. A kapuhoz érnek, megállnak egy pillanatra, majd belépnek az állatkertbe, gyengéden behatolnak, lehet hogy ránéznek a pavilonra, lehet hogy csak kifelémenet, lehet hogy egyáltalán nem teszik meg, rövidesen azonban egyikük ellép a másiktól, odalép egy korláthoz, mögötte talán patások vannak, zergék legelésznek a hegyoldalban, még nem látni jól, távol vannak, most egymástól is, Inge lépett a korláthoz. Az étteremből kilépnek, előbb bent ülnek, a következő társalgást folytatták mielőtt az állatkertbe jöttek volna, kezük az asztalon, Inge könyököl és kezét az álla előtt összekulcsolja, Gaál mindkét tenyere az asztalon nyugszik, a hamutálban égő cigaretta füstöl, ami ég az sokszor füstöl, ahogy az égő ház is füstöl és füstöl a parázsló szénkupac és füstöl a meggyulladt széklet és ahogy füstöl az égő ruha a testeden és a szálak a bőrödbe égnék és füstöl a lángoló világítótorony és a fenyőfa is.

— Mikor fölállunk az asztaltól, elindulunk egy irányba, az ajtón túl jobbra vagy balra, tudjuk-e majd célunkat, a legközelebbit és a legtávolabbat, tudunk-e következő percekről, a legközelebbi történésről?

— Nem tudjuk, Gaál, de nyugalommal tölt el, hogy nem tudjuk. Az elmúlt mozgások emlékeit követve érkezünk és távozzunk.

— Lassan tisztul majd minden és az élesség félelmet ébreszt bennünk.

— Még sokára. Vagy igen hamar? Nem tudjuk az elejét és vége sincsen még. A történet a vonaton elveszett és most újra készül, bár ugyanolyan már soha nem lesz.

— A kezdettől szomorúság él bennünk?

— Azt hiszem, Gaál. De egy darabig még könnyű lesz, egy kisebb darabig nagyon könnyű, egy még kisebb darabig pedig észre sem vesszük. Hogy létezzünk.

— Ha a szorgalmas nyúl el nem fárad.

Akkor szokás elindulni, ha véget ér valami? Most véget ért a cigaretta, a hamutálban végig égett a cigaretta, és a folytatásnak kell következnie, és mindketten fölállnak az asztaltól, végtagjukat leveszik a terítőről, és egy légy ottmarad az étteremben keresni a lyukat az ablakon.

Az ajtó csukódása az utolsó és az első, a kezdő és a záróhang, az állatkert kezdőhangja.

Séta, csak séta ez, kezükben nagy csomag répa, zsebükben aprópénz, súlyos és könnyű pénzdarabok az állatkerti büfék teraszai előtt és után. Ingének fémből van a zsebe. A zergék bambák. Fönn állnak a sziklákon és lenn eszik a szénát etetőjükben. Ha tizennégy óra múlva sötét lesz, kirepülnek hasadékaikból a denevérek, a szabad denevérek, és a lámpák körül röpködve rovarokat étkeznek, és a mókusok már alsznak, a bájos, harapós, folyónyalú mókusok, odújukba ekkor bemászik egy vipera és álmukban leharapja a fejüket, még békésebb alvás következik. A viperák feleségei mókusszór muffról álmodnak, de álmuk nem teljesül be. Vízcsobogás és az állatok szuszogása, és még nyögések, álmatlan állatok álmatlansága, az éjjeliember csoszogása és ajtajának nyílása és csukódása, néhány köhögés, ez a zaj. Van aki összetekeredve alszik, van olyan, aki összekuporodva, az éjszakai látogató nagyon nyugodt és hal-kan beszél, a villanyoszlopok oszlopai hűvösek, néha találunk egy kutat, ebből iszunk, megesik, hogy nyitva van egy büfé és ülőhelyei a teraszon, ritkulnak a ketrecek, hegyoldalt látunk és korlátot, karikába hajlított zergéket, sűrűsödik a fény, járműzajok érintgetnek, itt a kapu. Számunkra most kijárat. Továbbindulnak a zergéktől. Madárház, papagájok szomorú szeme, magányos madarak szájából néha magas, fülsértő hang távozik, ugyanúgy ők is az állatkertből, és csak becsapás, hogy itt vannak, ugyanúgy Inge és Gaál is a madárházból, és egy darabig most minden nehezebb, nincs állatkert, nincs most velük és körülöttük, csak egy kicsit körülöttük, félköralakú köbüfé terasza, bent az állatkertben, kinn az állatkertből, s leülnek székekre.

Később üvegkorsó van előttük és csönd az asztalnál.

— Ma vége az állatkertnek. Folytatása várat magára.

— Még elsétálunk jobb oldali irányba, azután belülről távozzunk — Inge kinyitja zsebet, hátrahajítja a fedelet, belenyúl, Gaál megrázza fejét, lassan becsukja a zsebet. Fölállnak és a köbüfé mögött elindulnak jobbra, a köbüfé mögött, a földön, hátát az épületnek, mely köből épült még azelőtt, hogy ők leültek és fölálltak volna az asztaltól, a köből másutt mást építenek, támasztva egy állatetőember ült, labirintust épít két futóegérnek, a harmadik oldalt fekszik, túl mély álom lepte meg, oldalt fekszik és az oldalán, másutt halálkának is hívják az ilyen alvást, a két egér a labirintusból való kijutás gondolatával foglalkozik, a gondolatot tett követi, a tettet siker nem, ezalatt a labirintus tovább épül, az enni adó ember csak ragasztja egymás mellé és egymás fölé és egymásra az apró téglákat, tenyerének erezetét betölti a malter, vajon befalazza-e a kijáratot, gondolják ketten, további lépések, a labirintusépítő eltávolodik. Haladásuk közben egy ideig nem mozognak, aztán megállnak egy korlátnál, rátámaszkodnak, a korlát tűri súlyukat. A korlát mögött a talaj szintje alacsonyabb mint a talpuk alatt levő letaposott, összepréselt, sárga meg fehér földé, agyagé, sáré, tőzegé, ritka kavicsé, az alacsony talajon tarajos sülök futkároznak, rágiák az ebédről maradt csontokon maradt húst, csipognak, ha nagyobb darab vagy ha kisebb. Hátukon hullámszik a tüske, hátukon hullámzanak a tüskék, a víz hullámszásától ringó vízieszköz ringását teljesebbé tehetjük, ha terpeszben állva testsúlyunkat hirtelen egyik lábunkról a másikra helyezük s vizszont.

— Embercsontok? — kérdi Inge, fejét nem fordítja a másik felé.

— Igen. A temetés után a megmaradt részt idehozzák. Sokan szeretik — bökött állával a sülök felé. — Koponyát nem is nagyon látni. Ha idekerül néhány, már összehörve érkeznek.

— Hogy föl ne lehessen ismerni? — ártatlan egy hang.

— Nem. Biztos könnyebb így kikaparni a velőt.

Tovább, az út kissé kanyarodik, ki helyett még beljebb mennek a kertbe. Táncok jutnak eszükbe, kavargó tömegek, ugrások, a gyurmák ahogy csillognak és színek, kicsit barnák és sárgák és fakók, mert rájuk tűz a nap, egy hárfa hangja, egy skót zenekar, látlak, ahogy táncolsz, gondolja Gaál Ingének, és csak ülök, térdem felhúzva és nem merek odamenni hozzád, a szomorúság megnő, megállnak, Inge Gaálra néz, így volt, mondja; állam a térdemre támasztva, mit keresek ott nélküled, kezemmel átkarolom a lábam, folytatja Gaál, de végül ideértünk, áll meg egy újabb korbát előtt, azon belül barlang szája, végül visszatérünk hozzá, mutat a barlang felé, csak itt van-e, mondja Inge, itt van-e még, és ha itt van, látjuk-e?

Rákönyökölnék, térdük hozzáér, térdeim, gondolja Gaál, várják az állatot, Gaálom, gondolja Inge, ez régen volt, a közelmúltban, és még most van de nemsokára nem lesz, kiszáll belőlem, hogy maradjon is, és hogy aztán az is eltűnjön, fejezi be Gaál, szépen lassan eltűnjön, marad az üresség, nem, nem, ez mindvégig, tiltakozik Inge, egy kicsit csak, mondja Gaál, minden szóval, minden gesztussal kevesebb lesz, minden tettemmel, amivel átlépek határaidat és szándékaid már kívül esnek rajtunk, rajtam, nem énmiattam volt, lesz így, Gaál, nem így kezdődik, kezdődött, dallamos ez a hang, Gaált nem gyönyörködteti, fölösleges minden kedves, kedves élvezetnek újra hódolni, miattam történik majd, én teszek valamit, ami nem belőlem keletkezett, én vagyok-e az vagy máshonnan érkezés, mindkettőért jár jutalom?

A barlang szája ugyanúgy, törpe bohócok másszák meg a köveket oldalt, alpinisták, és gyakorta előfordul baleset az alpinisták között, a vékony gyurmakötelek az éles és tompa élő sziklákhoz dörzsölődve elfoszlanak és színes gyurmatestük lezuhan, a földre zuhan és ott fekszenek kis testük kettészakadva a porban.

— Nem jön elő az állatunk, nem jön kedves hangú állatunk, nagyfülű állatunk, nincs most velünk ő.

— Nem látjuk hát. Talán nincs is itt, talán nincs is itthon, talán megkeressük, talán találkozunk vele, talán a városban kószál, talán minket keres ő is, talán előlünk ment el. — Gaál a lukakat nézi a kerítésen, az állatkert külső kerítésén.

— Nem volt még oka rá, hisz nem történt még semmi közöttünk, hisz még mi is most kezdünk el történni, még a történés legelején vagyunk — és Gaálra néz Inge, pedig nem is vágya a remény, nem keres utakat oda és vissza.

— Ami még nem történt meg, az már megtörtént, ez nagyon okos és mély gondolat, regénybe illő, ám mégis így van. A történésben mindent tudunk, amit te mondtál az itt van és amit én mondtam az itt van és egyszerre van minden, csak egymás után és egymás előtt leírva.

Gaál hátatfordít a barlangnak, itt valami elmúlt, a helye, az üres helye fájdalmas hát, ami itt volt és már nincs, az érzések idetartoznak, de okuk nélkül már.

A kijárat felé indulnak, két órája még bejárat volt vagy egyszerűen csak kapu, a kapun bemegey az ember és nem ki, az idő vagy több vagy kevesebb ennél, csak pél-

dául ennyi. Elúsznak mellettük a tájak, ez már megtörtént egyszer, csak most sokkal lassabban, elúszik a madárház, a félkörbüfé, egy másik büfé, teraszán a kerékpárosok, sárga ruhájukban és fekete sapkájukban, ülnek, Inge és Gaál felé fordulnak, fordítják fejüket utánuk, ahogy elhaladnak mellettük. Kilépnek a kapun, átmennek a téren, talán gondoltak rá, hogy leülnek egy padra ott, a pad mellett virágládák, trópusi és mérsékeltövi növények, de most nem ülnek le, már nem érvényes. Közben beborul kicsit, enyhén, kevésbé, mint amikor megérkeztek, kevésbé borul be, borul el az ég. Macskakő a lábak alatt, az emberek sietnek körös-körül, hatvan évvel régebben van, Gaál ruhája hatvan évvel régebbi, Inge ruhája hatvan évvel régebbi, ahogy sietnek, megállnak egy újságáruháznál, Gaál napilapot vesz, kinyitja, megáll, belenéz, összehajtja, Ingébe karol, körülnéz, nyugtalan, elsietnek.

— Háború? Kitért a háború.

— Háború. Ha kitért, háború van. — Inge belekarol Gaál belékarolásába, hangja halk és tompának tűnik, pedig még nem is történt meg minden, sőt. — Mit kezdünk vele?

— Semmit. Visszamegyünk.

Gaál ideges, Inge szorosabban szorítja karját, bújik hozzá.

Ismét. Lelassulva, a közelségek fizikai része szűnőben, már a harmadik utcában járnak. Inge Gaálba karol, arca merőleges a másik arcára, az arcok derékszöget zárnak be, igen közeli derékszöget, hogyha hideg lenne, lehelletük, a pára, összekeveredne és gomolyogna, játék, játék, kedves játék, hisz még fiatalok ők, sokszor fiatalok, üdék, a lelkük is, egy darabig. Inge mosolyog, leheli Gaál arcába.

— Éhes vagyok.

— Én is. De az előbb ettünk.

— Nem baj. Együnk, együnk. . . sajtot!

— Meg halat!

— Jó! Együnk!

— Jó! Keressünk sajt- meg halpiacot!

— Meg gyümölcspiacot! És lopunk sok gyümölcsöt!

— Inge! Regényben szereplünk.

— Jó, jó, igen. Akkor veszünk.

— Akkor veszünk. Bár.

— Igazam van?

— Lehet.

És piachoz értek, és láttak halárust meg sajt- meg más árust, de egyáltalán nem ismerték a halakat, a sajtokat, a gyümölcsöket, és végigkérdezték az árusokat, micsoda, melyik része ehető, ehető-e nyersen, jól hánytat-e, milyen belül a színe. Aztán sok csomagjukkal, melyekhez úgy jutottak, hogy a piacon halat, sajtot, kenyeret, pástétomot, rákot és gyümölcsöt vásároltak, ezek sok csomagba jutottak, mentek ketten gyalog egy téren át egy másik térre, ahol fű borította a földet és a közelükben mások ültek, leültek, kirakták a földre élelmiszereiket és gyönyörködtek sokféleségükben, aztán ettek, bőséges étkezés történt a nap feje alatt, de nem okozott nekik akkora örömet, mint a bőség, a sokmindenség, a másételség, a várás, a szagok, az átnedvesedett és átolajosodott és átzsírosodott papírok ígérték. Így elfáradtak, a melegtől me-

legük lett, indulataik eltűntek, rossz nyugalom következik egy kis időre. Darazsak, sok darázs jön egyszerre, lassan ráereszkednek a bőséges étkezésre, Gaál és Inge a fűre dőlnek, egyikük féltékeny a darazsakra és fél tőlük, Gaál ráhajol Ingére, két ujjával ajka közé nyúl, gyengéden szétfeszíti száját, egy kicsit a fogsorát, egy fűszálat letép, Inge szeme csukva, Gaál lassan közeledik szája felé a fűszállal, a fűszállal benyúl a fogak közé, kipiszkálja az ételmaradékot, a fűszálat beletörli ruhaujjába, a rossz nyugalom múlóban, a rossz nyugalom elmúlt, ilyen gyorsan történnek velük és itt és a lapokon a történések. Fölállnak.

Már keménység a talpuk alatt, utca, egyszer már látott hely, a szálloda felé közelednek; ez egyet jelent a szálloda kapujához való közeledéssel, a szálloda kapuján belépnek, meglátják a portást. A portás a szállodapörta pultjára borul, meg van halva. A pulton csengő, annak gombja, az fűródik a homlokába és körben vér, jó sok vér, már alvadozik-barnul. Két karja a pulton, kicsit körbeoleli a vérét, a lába térdben megroggyanva, sapkája kicsit arrébb. Ők ketten zavarban vannak; ismét egy dolog, amivel nem tudnak mit kezdeni, darabig állnak. Gaál odalép a portáshoz, a vér kellemtelen szagú, bűdös, Gaál visszalép, mozdulatok, ezek kis jelzések, megfordulnak, fölmennek a szobába.

III.

Főnt vannak a szobájukban, mindketten állnak, harmadik emelet, meglehetősen kilátás a városra, még nem ülnek le, még nem mennek ide vagy oda, még nem húznak ki fiókokat, hogy beletegyenek valamit vagy kivegyenek valamit, még nem fekszenek le az ágyra, még nem is állnak igazán, csak ahogy följöttek, olyan úgymaradt megállás ez. Látható, zavarban vannak, a körülöttükkel, a történések lelassulásával, a történések felgyorsulásával és mégis lelassulásával, a látszólagos vagy valóságos sebességingadozások megviselték őket, pedig még nem is utaznak olyan régóta? Vagy nem, és nem viselte meg őket, csak egy kicsit? Gaál hátrakulcsolja kezét, majd dobol valami fán, bútoron vagy ajtófélfán vagy ablakfélfán, Inge nekitámaszkodik valami derékmagasságúnak, kicsit egymásra néznek, elmosolyodnak, még nincs megoldás, Gaál odamegy az ablakhoz, ha eddig még nem volt ott mellette, kezét az ablaklincshez érteti, kinyitja az ablakot, kitámaszkodik, kinéz, Inge mögé melléáll. Itt fenn tiszta a levegő, egész messzűg tiszta és most minden előtárul és föl pattan, amikor az eldőlt kártyalapok fölállnak és feléd fordulnak az asztalon, és gyorsan és egymás után, amikor az emberek magasról kinéznek és kilátanak valahová, és a város megnő, már látsz kupolákat is székesegyházakról és tornyokat sokat, és megnőtt a harmadik emelet, hogy messzebbre láss, de harmadik maradt, hogy minden közel legyen, kicsi legyen és sok és ne tűnjön el, hogy messze van. És jöttek ennek hangjai is, mert megnőtt, a villamosok hangja, az utcagalambok és a balkáni gerlék ahogy fölrepülnek, az előbbiek nagy zajjal és beszélgetnek az utóbbiak, meg azok a hangok, amiket szét kellene szedni, és csak a nyikorgó zsanérokról, akik gyorsan nyikorognak, hogy ide tartozók legyenek, csak őket ismerjük most meg, de neki köszönünk, majd hagyjuk csatlakozni társaihoz és a többit tudjuk vagy nem és ez elég is.

Gaál a szájához emeli az üveget, a víz még hideg, pedig már több perce a napon áll, Gaál egy fogán megrepedt a zománc, legalábbis úgy gondolja, aggodalmasan az ablak felé fordul, Inge már ráhasalt a párkányra és kezének feje lelóg a háromemelet mélybe. Gaál melléhelyezkedik és figyelik a történéseket lent és távol is, a távoliak nem látszanak olyan jól, mint a közeli, így egy közeli valakinek az órájáról le lehet olvasni mennyi az idő, karján az ing és fölötte a kabát ujjja fölcúszott, mert a kézfej függőleges bot végén lévő gombon nyugszik, és tekintetünk rá épp merőleges, de ő most kalapjával pont eltakarja az órát, és a homlokát az ég felé fordítja, hogy jobban érje a nap, az időt így nem tudjuk meg. A kalappal órát takaró ember lassan egyik és másik irányba fordítja fejét, hogy a nap a fejbőr minden részét egyenletesen érje. Lába fehér nadrágba bújtatva, az utcaburkolat apró vagy valamivel nagyobb kocka alakú kövekből és kissé lejt, az egyik láb térdben behajlítva, a gazda nem sánta, a levegő ami az arcánál kezdődik, messzire ér, egészen a távoli, kevésbé jól látható dolgokig, ha távolról nézzük őket, látjuk, lehajtják fejüket és melegük van, hisz magasak ők és egész nap a napon állnak, réz tetejük átforrósodik, ez a sapkájuk és különböző bojtokat hordanak, a madarak lábát megegeti, ha rászállnak, és akkor kapkodják a talpukat és lejjebb szállnak, hogy vízben lehűtsék, de a víz a napon már eléggé fölmelegedett, és Gaál fogán a zománc nem reped meg, de a madarak lábát sem hűti le, a réz sapkák nagyon csillognak és túlságosan, viselőik csak kicsit sóhajtanak, tűrik szépen, ha jön valami szél, ott a magasban legjobban őket éri, hosszú testüket, és néha átkiabálnak egymásnak, de különben nem túl beszéldek és kicsit néha zordak és barátságtalanok, főleg a magasabbja és az gögös is, de ha kifényezik a sapkájukat, megvidámodnak és beszélgetnek még a kupolákkal is, a kupolák mind fehérek és semmi más szín, ha nem olyan fiatal, akkor is csak kopott egy kicsit, ők vidámak és közlékenyek és azért megérteneek mindent, amit elpanaszkodnak nekik, ők nem olyan forróak a napon, rajtuk több madár van és hólyagtalan talpakkal, néha köröket csinálnak a fejükkel, mert elgémberegett a nyakuk, és igen közeli viszonyban vannak egymással, de erről nem szabad tudni, félnek, hogy mindenki látja, mert olyan nagyok és úgy szem előtt vannak, persze sokszor emiatt nem látszik és halkan beszélnek, nem hallok meg, simogasd meg a vállam, és egy kisebb és hosszúkás lánykupola a kedvese vállára hajtja a fejét, és a levegő már továbbmegy, mert már nem beszélnek vagy nem hallani, lesiklik körben csigavonalban, és már a tetők cserepeinek vájátában simogatja magát a tetők cserepeinek vájátával, és ekörül minden piros meg narancssárga, kis darabokból, mint a virágföld és levegő most párás lesz, és nagyon lassan mozog, beszorul az utcák közé és egy másik nyílásba érkezik, ahonnan a tekintet elindult, a testek fölemelkednek a párkányról és elfordulnak, de az ablak nyitva marad, a víz már meleg és aztán elfogy, mert lefolyik egy nála hidegebb vagy nála melegebb torkon, és előbb az ajkakat érinti, az egyiket, majd a másikat, aztán megint az elsőt és megint a másikat, és így, még sokszor, pedig a víz már rég elfogyott, de még mindig, és most egy kicsit vége, Inge leteszi az üveget az ablakpárkányra, leveszi a kabátját és másikat vesz föl, Gaál a zsebébe nyúl, mintha ki akarna venni valamit, pedig nem is, zavarában tesz így, és gyorsan fölkapja az asztalról a bicskát és zsebre teszi, zsebkés, mondják egyszerre, elindulnak az ajtó felé és túljutnak rajta.

Az ajtó hangot ad, mikor nyitják, és ugyanígy tesz, mikor becsukják. Ez történik a lépcsőn, és fejüket nem fordítják másfelé. Állnak a szálló előtt, várják, hogy eleredjen az eső, várják a folytatásukat, végül elindulnak balra. Lábuk az aszfalthoz ér, majd még egyszer, apró zajok csak, egyre gyorsulnak. Most sietnek ők, előredőlnek, összefogják magukon a kabátot, egyre jobban sietnek. Még nem esik.

Hátrafelé is mehetnének, mégsem teszik, más amit ők gondolnak, most inkább oldódniuk kell, oldódni van kedvük, oldódni a szemerkélő esőben, nagyon szorítani egymást és nem sírni, mert még nem szabad, mert lemossa a könnyeket az eső, mert most már részei ők neki, a félelmet egybekeverjük a felhőkkel és azok sok vizével, mit föloldani ránk bocsátanak, és a bánatokkal, mik szemünkből az esőt csinálják, és végre egy kicsit meghalunk, gondolják, jó pihenni végre, hogy tenyeremben az állad és az arcod, leragad a szemem, már elmentél, álmodsz, én nem vagyok, testem derékszögű, vigyázok rád itt a járdaszegélyen, néznek minket, van ki csodálkozik, van, aki nem, ők megsimogatnak a tekintetükkel. Alszom én is, mondja Gaál, és nem halatsz, csak várjál meg, kedves, az ujjaink találkoznak s a hiány kiegészül.